

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 20. PROSINCA 2013. - BROJ 74

IZDVAJAMO:

TEMA:
Diskriminacija
kao globalni
problem – 4

MODA:
Groznica
novogodišnje
večeri – 20

TEMA:
Novinarstvo –
umijeće
ili znanje? – 6-7

GLAZBA:
Dječaci – 21

FOTO MJESECA

Uspomena ili trauma

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Ana Ivković, Ivan Kovač,
Ivana Rudić, Nevena Balažević,
Donna Diana Prčić,
Maja Brustulov

Lektura:

Nikolaj Vasiljčuk

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije

Ana Ivković

Božićna priča

Božićni se filmovi opet vrte po TV-kanalima. Na prvi pogled ne možemo se odmah sjetiti jesmo li ih možda već gledali prošle godine, jer na kraju se sve svodi na isto: obitelj na okupu, darovi, idila... No, vratimo li se dva stoljeća unatrag, otkrit ćemo prvu božićnu priču koja je stekla veliku popularnost i otvorila put svim ovim pričama koje nas u božićno vrijeme uvijek vraćaju u djetinjstvo kao Početak je prosinca 1834. Možemo zamisliti London, tadašnje središte industrijske revolucije. Pred blagdanе uvijek ima dodatnih troškova, a naš Charles Dickens upravo završava svoj roman »A Christmas Carol«. Nada se dobroj zadijete. »Božićna priča« izašla je u pravo vrijeme s pravom porukom, kako se činilo Dickensu. U liku Ebenezera Scrooga, hladnog i bezosjećajnog čovjeka kojemu je jedino važan profit, mogli bi se pronaći mnogi londonski poslodavci. Posebno njima, a i široj čitateljskoj publici, opet bi trebalo otvoriti oči pred strašnim uvjetima rada, siromašnom djecom po gradu i pobuditi suosjećanje u ove blaganske dane. Osim toga, Dickens pričom pokušava vratiti vrijeme starog Božića, prije novih običaja, jer uvijek su prošla vremena bolja od današnjeg. Duhovi prošlosti, sadašnjosti i budućnosti vode Scrooga od njegova djetinjstva, kada se nevino radovao Božiću, do njegova groba na kome ga sada nitko ne žali. Preko noći Scroog postaje drugi čovjek i napokon doživljava radost Božića koji je za njega bio samo »koještarija«.

Iako se Charles Dickens malo preračunao u tome koliko će zaraditi na svojoj knjizi, njezin je odjek bio velik. Osim što su se postavljale drame, opere, radijske drame, snimali filmovi, ova je priča imala i konkretan učinak u svome vremenu. Po Europi i Americi neki su poslodavci zatvorili tvornice na Božić, a svojim radnicima darovali svečani ručak, navodno, nakon što su pročitali knjigu. Tako je i norveška kraljica, također potaknuta Dickensovom pričom, poslala darove djeci u jednoj londonskoj bolnici. I danas se blagdansko vrijeme u našoj kulturi slavi kao vrijeme solidarnosti, darivanja i vrijeme kada treba učiniti nešto da svatko bude malo sretniji. Takva je poruka u današnjoj potrošačkoj kulturi možda ostala jedina poruka Božića.

Još je jedan stalni detalj u središtu pozornosti u ovoj priči oko Božića: djetinjstvo. Duh je Scrooga morao vratiti u dane dok je kao dječak posjedovao iskrenu radost.

I mi ćemo se složiti kako nas oko Božića često sve vuče na misli o djetinjstvu, prošlosti i bezbrižnim danima. Pa ipak, koliko se god osjećali sigurnima u toj dalekoj prošlosti zamagljenoj idealiziranim sjećanjem, naš pravi Božić sada je i ovdje. Vjerujem da i on može postati još ljepši i radosniji ako ga uhvatimo dok je tu, upijemo njegovu izvornu bit. Da nam ne izmakne pred očima dok ga tražimo negdje daleko.

Diskriminacija kao globalni problem

Doista je ponekad teško biti u tuđini danas. Pokraj različitog jezika i kulture, a ponekad i religije, čovjek u inozemstvu, daleko od kuće, mora prevladati još jednu veliku prepreku, a to je diskriminacija. Život u takvoj sredini, gdje ga ljudi ne samo gledaju drugačije, već se prema njemu i ponašaju kao da nije s ovoga planeta, nije nimalo ugodan.

Ono što se nedavno dogodilo, primjerice, tražiteljima azila u Srbiji, kada su se mještani organizirali kako bi ih protjerali iz svoje blizine, ne bi se smjelo dogoditi nigdje niti u jednoj demokratskoj zemlji. Pa opet, s diskriminacijom se susrećemo svugdje, čak i u najliberalnijim zemljama zapadne civilizacije. Međutim, ne u tolikoj mjeri kao ondje gdje se pogreške ponavljaju jedna za drugom, ondje gdje se mržnja razvija brže nego ljubav, gdje su predrasude jače od svake lijepe riječi i gdje se iz povijesti ništa ne uči.

Kako je moguće da smo krajem 2013. godine i dalje svjedoci takve netrpeljivosti prema onima koji su drugačiji? Zar kao čovječanstvo skupa doista ne možemo napraviti jedan veliki korak naprijed?

Drugačiji pogled na svijet

Čovjek se zna zapitati - otkud tolika mržnja prema raznolikosti u jednoj zemlji, pa čak i u jednoj naciji? Nismo svi rođeni isti. Niti smo svi rođeni istoga datuma, niti smo svi iste boje očiju. Nitko od nas ne razmišlja stopostotno na isti način. Svatko od nas ima drugačiji pogled na svijet, pa makar se mi razlikovali po tome koja nam je omiljena boja. Ne zaljubljujemo se svi u jednu istu osobu. Svatko ima svoju preferencu. No, pojedinci, a vrlo često cijela država, uzimaju sebi za pravo moralizirati

Kako je moguće da smo krajem 2013. godine

i dalje svjedoci takve netrpeljivosti prema

onima koji su drugačiji?

i određivati tko je dobar, a tko loš. I to sve radi »boljtku« društva u kojem žive. Često je to društvo i žrtva takvih pojedinaca ili skupina koje skreću u okuku ekstremnom brzinom i odlaze pronaći granice ekstrema.

Kako se boriti protiv takvog ekstremizma, takvog šovinizma, odnosno mržnje prema onome što je drugačije? I kako to učiniti danas, pred kraj dvije i trinaeste, kako bismo u dvije i četrnaestu ušli mirne

duše da nam se djeca neće roditi u neprihvatljivoj realnosti u kojoj smo mi rođeni i u kojoj smo odrasli?

Što mogu učiniti?

Zločini iz mržnje prema različitosti se čine čak i u »najdemokratskijim« mjestima na ovome svijetu. Ponekad se čovjek zapita, ima li mjesta u ovome ogromnom univerzumu gdje se on može osjećati kao kod kuće, gdje ga nitko neće dirati jer je različit? Ali onda kada shvati da je odgovor negativan, on se i dalje s tom žalosnom činjenicom ne može pomiriti, već se dalje pita: što mogu učiniti da bih ovo mjesto, moje mjesto, gdje god to bilo, učinio boljim za nadolazeću godinu?

Kada dobro razmisli i odluči srušiti svaku predrasudu između sebe i svoga bližnjeg, shvati kako bi to bio odličan božićni ili novogodišnji dar ne samo za njega, već i za one s kojima živi, za one koji ga okružuju, pa na kraju i za one koji njegove različite odlike, kako fizičke tako i intelektualne, ne mogu trpjeti.

Živjeti u tuđini zna biti i prelijepo, kao i živjeti kod kuće. Naravno, pod uvjetom da se i na jednom i na drugom mjestu promiče ljubav a ne mržnja, sloboda pojedinca a ne zarobljeničtvo jednoga režima, život s osmijehom, a ne gnjevom. Zato, obradujmo nadolazećeg nam gosta, taj novi četveroznamenasti broj 2014., i zaželimo jedni drugima sretan Božić i Novu godinu, bez obzira otkuda dolazili. Bitno je koja nam je zajednička destinacija i što želimo od danas postići radi boljtku nas samih, a na kraju i radi boljtku svih nas skupa kao jedne velike zajednice.

Tomislav Perušić

Mala škola tambure u Srijemskoj Mitrovici

Prije četiri mjeseca u okviru HKC-a »Srijem - Hrvatski dom« započela je škola tambure za djecu koja idu u osnovnu i srednju školu. Mladi profesori i voditelji odjela Josip Dujić i Edi Tajm shvatili su važnost očuvanja hrvatske glazbene baštine u Srijemskoj Mitrovici, te su pružili djeci priliku da upoznaju tamburaške instrumente. Dva puta tjedno s puno truda i strpljenja u prostorijama Hrvatskog doma ili župnog dvora održavaju probe. Krenuli su polako s učenjem, a poslije samo nekoliko mjeseci imali su i prvi nastup, i to na proslavi Sv. Nikole kada su izveli dvije božićne pjesme.

Ideja i realizacija

»Ideja je došla na jednom zajedničkom sastanku gdje smo Josip i ja zaključili kako moramo nešto uraditi s tamburaškim instrumentima koje posjeduje HKC, i koji su od stajanja u prostorijama neadekvatnim za čuvanje i od nesviranja počeli polako propadati«, pričao nam Edi Tajm. »Našli smo se na raskrižju dvaju putova: jedan je vodio prema rasprodaji instrumenata, a drugi put, kojim smo krenuli, vodio je tome da se pojedini instrumenti srede, poprave ako je to bilo potrebno i da se animira mladež te da se pokrene školica tambure. Naravno, ovaj put je bio nekako logičan, kako zbog profesija kojima se Josip i ja bavimo, tako i zbog velike ljubavi prema tradicionalnoj tamburaškoj glazbi, ali i glazbi općenito. Smatram da ćemo tako na

najbolji način čuvati i prezentirati našu bogatu hrvatsku kulturnu baštinu, kako nama samima, tako i narodima koji s nama žive na ovim prostorima.«

Josip Dujić podsjeća kako je u HKC-u prije nekoliko godina prvi put pokrenuta priča o tamburaškom orkestru. Tadašnja uprava na čelu s predsjednikom Antom Kalinićem nabavila je zavidan broj instrumenata, te svu opremu potrebnu za rad jednog orkestra. Angažiran je profesor Krešimir Fogaraš, inače glazbenik u velikom tamburaškom orkestru RTV Novi Sad.

»Tada sam se prvi put susreo s tamburom, koja je bila i ostala moja strast sve do danas. Spletom okolnosti orkestar je prestao djelovati, ali je nas nekoliko ostalo svirati u HKC-u, prateći folklor. Uz zajedničku ideju, moje dosadašnje iskustvo i stručnost Edija, koji je završio glazbenu akademiju, krenuli smo s ovim projektom. Ako se po jutru poznaje dan, onda smo na sjajnom putu«, kaže Josip Dujić.

Probe

Probe su, kažu voditelji, na prvom mjestu vrijeme za druženje. Svi se od ranije dobro poznaju i polaznici prema njima nemaju odnos kao prema profesorima, već su ravnopravni članovi orke-

stra. I pokraj toga, poštuju svaku njihovu sugestiju i primjedbu, te se trude i dati sve od sebe.

Na samom početku skupina je brojila oko 30 polaznika različite starosne dobi, ali se taj broj smanjio. »Nije bilo lako toliko broj animirati tijekom cijele probe, ali smo strpljivo i polako koračali prema našem cilju. Veći broj polaznika je na ovaj način prvi put došao u kontakt s nekim instrumentom i notama. Ovom prigodom bih želio zahvaliti sjajnim suradnicima-polaznicima koji su došli u školicu tambure, a koji su pritom došli s osnovnim znanjem o glazbi i koji su već svirali pojedine 'klasične' instrumente u glazbenoj školi. Njihova pomoć i strpljenje nam je bilo dragocjeno u početku dok smo svi zajedno učili polaznike 'zakonima u glazbi'. Također, pojedina predavanja profesorice tambure osnovne i srednje Muzičke škole 'Petar Kranjčević' iz Srijemske Mitrovice Zorice Opačić ostavila su snažan trag na polaznike, kao i na nas voditelje, i time nam olakšali put koji vodi u zajedničko, skupno sviranje u tamburaškom orkestru«, priča Edi Tajm.

Ana Dujić

PLANOVI

Tamburaška sekcija ima puno planova, te se nadaju daljnjoj potpori ne samo matičnog HKC-a, već i institucija koje skrbe o opstojnosti Hrvata na ovim prostorima.

»Radit ćemo na što raznovrsnijem repertoaru – od tradicionalnih hrvatskih pjesama, vjerskih pjesama, pa preko tamburaške obrade poznatih suvremenih skladbi raznih glazbenih pravaca: klasične, pop, rock, filmske glazbe... Nadamo se da ćemo na taj način opravdati povjerenje svih koji vjeruju u nas«, kažu voditelji škole.

(NE)AUTENTIČNOST DANAŠNJE »SEDME SILE«

NOVINARSTVO — UMIJEĆE ILI ZNANJE?

Današnji mediji (osobito tabloidni) vrve od nekompetentnih ljudi koji ne samo što ne vrše obrazovnu funkciju, nego odašilju lošu sliku, da se novinarstvom i medijima danas može baviti bilo tko. No, je li to baš tako?

Prošle godine nekako u ovo vrijeme pisali smo u KUŽIŠ?!-u o pisanju, o kulturi čitanja i posjetima sajmovima knjiga. Sajmovi knjiga u Beogradu i Zagrebu su prošli i vjerujem da ste, ukoliko ste ih posjetili, imali prilike vidjeti brojne nove naslove koji se nude, te da ste svoju knjižnicu obogatili barem ponekim naslovima. Među brojnim novim knjigama, dakako, ima i takozvane »šund literature«, ali je puno više dobrih romana, znanstvene literature, među kojima su i knjige koje se bave suvremenim medijima i novinarstvom općenito. Stoga smo odlučili pisati o toj temi pokušavajući proniknuti u bit i smisao bavljenja novinarstvom u svjetlu suvremenih medija. Naime, čini se kako je novinarstvo kao struka, zanimanje ili posao (kako god ga zvali) kojim se mladi sve više žele baviti, u posljednje desetljeće doživjelo ekspanziju, osobito nakon pojave privatnih televizija koje zapošljavaju mlade atraktivne djevojke željne medijske pozornosti. To je bio najlakši put postati poznat i progurati se u svijet medija i na »red carpet«. Ne čudi stoga što mnogima na upit čime bi se željeli baviti jednoga dana prvi odgovor bude: voditelj/ica na TV-u. Puno je manje onih koji kao svoj izbor vide tiskane medije, jer se u njima zarađuje manje i manje je »zvjezdica« koje vas obasjavaju. Potrebno je puno više i duže šiljiti pero da bi vas netko zapazio, za razliku od televizije gdje je ponekad dovoljno dobro izgledati. Ipak, čak i u takvim slučajevima lako se prepozna novinar koji osim lijepog lica može ponuditi i svoju umješnost, znanje, elokventnost, pronicljivost, reklo bi se današnjim rječnikom »potkovanost«. S obzirom na sve gore izneseno, ne čudi da je danas u medijima (osobito tabloidnim) mnoštvo nekompetentnih ljudi koji ne samo što ne vrše obrazovnu funkciju, nego

odašilju lošu sliku, da se novinarstvom i medijima danas može baviti bilo tko, jer kako neki tvrde, novinarstvo je samo vještina, za njega nam nije potreban fakultet niti posebno znanje. No, je li to baš tako?

Da tomu nije tako govore oformljeni studiji novinarstva, jer ono ne podrazumijeva samo vještinu ili jezičnu kulturu, već i opću kulturu i šire vizure iz kojih je onda moguće proniknuti šire u neke društvene fenomene i događaje. Stoga se na studiju novinarstva danas izučavaju i ekonomija, statistika, ali i filozofija, povijest, psihologija, stilistika, književnost, te stručni predmeti vezani izravno uz novinarstvo. Osim što se na takvom studiju stječu osnove teorijskoga znanja iz područja novinarstva, studenti imaju priliku i u praksi primijeniti stečeno teorijsko znanje u vidu praktičnih vježbi koje moraju odraditi u tiskanim medijima, na televiziji i radiju. Tako je novinarstvo od pukog verbalnog prenošenja informacija (što je osnova današnjeg žutog tiska) dobilo i znanstveno utemeljenje, ali i moć, i na taj način postalo takozvana sedma sila, jer mu je u rukama najveće oružje – riječ.

Što je smisao novinarstva?

Pojam novinarstvo se u početku odnosio na prenošenje aktualnih događaja široj publici, preko tiskanih medija kao što su novine, ali razvitkom novijih tehnologija, kao što su radio, televizija i internet, značenje se pojma proširilo i danas podrazumijeva sve tiskane, elektroničke i digitalne medije preko kojih se prenose aktualna događanja. Novinarstvo danas stoga nije samo zabava nego važan čimbenik društveno-političkih zbivanja, takozvana »sedma sila«.

Vjerujem kako je svima poznato pravilo obrnute piramide u novinarstvu što podrazumijeva da se u prvoj trećini teksta

(kada su u pitanju vijesti i izvješća) uvijek objavljuje ono što je najvažnije, potom u sredini ono manje važno, a u posljednjoj trećini ono što može biti važno, ali nije od krucijalnog značaja. To je pravilo uvedeno iz razloga jer u većini profesionalnih medija (osobito je to izraženo kod tiskanih medija, dnevnih novina) urednici zbog kratkih rokova nemaju vremena čitati cijeli tekst i podrazumijevaju da je novinar poštujući pravila struke napisao vijest ili izvješće pravilno. U nedostatku npr. prostora, urednik automatski reže posljednji pasus teksta. Stoga, ukoliko je vijest pisana prema pravilima struke (da je u prvom dijelu, takozvanom leadu vijesti iliti glavi vijesti odgovoreno na svih 5W + 1 novinarskih pitanja: tko?, što?, kada?, gdje?, zašto?, kako?), urednik će lako odrezati posljednju trećinu teksta, smatrajući da na taj način nije ugrozio vjerodostojnost vijesti te da će javnost biti pravodobno informirana o događaju o kojem se izvještava.

Prema Kodeksu novinara Srbije »obveza je novinara točno, objektivno, potpuno i pravodobno izvijestiti o događajima od in-

teresa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije«. Novinarstvo, kao i druga zanimanja, traži profesionalnost i odgovornost, objektivnost i istinitost u izvještavanju, a mnogi danas nemaju te osobine iako se bave novinarstvom. Stoga ne čudi da su novinari danas na lošem glasu kao »lešinari« i ljubitelji ljudske nevolje, jer mnogi se od njih ne ponašaju kao novinari, ne poštujući ni osnovna pravila struke, a kamoli novinarsku etiku.

Mogu li mediji danas biti slobodni?

Ukoliko ste imali prilike razgovarati s novinarima koji rade u privatnim medijskim kućama, onda vam je vjerojatno poznato kako je malo koji medij danas uistinu slobodan. Dobro je poznato kako je većina medija ako ne u rukama medijskih mogula, onda u rukama pojedinih stranaka ili pak pojedinaca. U trenutku kada većinu »domaćih« medija drže zapravo stranci koji su u njih uložili svoj kapital, malo je vjerojatno

da će bilo tko od novinara koji na tim medijima radi pokušati usprotiviti se uređivačkoj politici koju nameće vlasnik kapitala, jer bi to značilo i gubitak posla. I to je nažalost tako! Cenzura kao oblik sprečavanja objavljivanja informacija je relativno zastarjela, ali ju je naslijedila sestra autocenzura, koja je čini se gori oblik cenzure jer već pri samom pisanju teksta novinari pet puta važu određene rečenice kako se ne bi komu zamjerili, pa tako nerijetko plasiraju samo poluistine, ili pak skrivene činjenice i stvari na koje javno mnijenje ima pravo, ali mu ono svjesno bude uskraćeno. Ne čudi

onda što tri različite televizije o istom događaju izvještavaju posve različito. Stoga i mi sami kao primatelji informacija imamo odgovornost prema sebi samima da ne povjerujemo svemu što čujemo, pročitaмо i vidimo, već da na temelju različitih izvora procijenimo situaciju ili što se zapravo dogodilo. Kodeks novinara Srbije kaže i sljedeće: »Ekonomske i političke interese izdavača ne smiju utjecati na uređivačku politiku na način koji bi imao za posljedicu netočno, neobjektivno, nepotpuno i nepravodobno informiranje javnosti«. Međutim, kao što je gore izneseno, svjedoci smo da prečesto upravo kapital ili mogućnost da vlasnik medija od objavljivanja neke vijesti ima i materijalne koristi, utječe na činjenicu hoće li neka vijest biti objavljena ili ne, ili pak na koji će se način izvještavati o nekoj pojavi ili događaju. Osim toga, Kodeks također daje smjernice: »Ukoliko se izvještava o pojedincima i kompanijama koje imaju vlasnički udio u mediju, preporučuje se da novinar/urednik navede tu činjenicu. Ukoliko izdavač medija ima vlasnički udio u organizaciji, kompaniji o kojoj se izvještava, novinar/urednik trebao bi navesti tu činjenicu.« Nerijetko, te se činjenice prešućuju. Iako će mnogi reći kako je govor o tome besmislen jer se to neće nikada promijeniti, važno je naglasiti kako toga dakako moramo biti svjesni da bismo mogli donositi ispravne prosudbe. Zato prije nego povjerujete svemu što čujete, vidite ili pročitate, uključite i vlastitu prosudbu i kritičko gledište kako se ne bismo pretvorili u puke gutače informacija i na taj način bili izmanipulirani, što je nerijetko nekim medijima osnovni cilj.

Još bolji način da se s time obračunamo jest javno djelovanje i pisanje, jer na taj način u javnost možemo iznijeti drukčije stajalište, ponekad suprotno od najglasnije struje. Stoga se pera ne treba bojati, ali ga treba uzeti u ruke i oštriti ga samo ako se ima što pametnoga za reći! To neka nam svima bude putokaz i smernica.

Željka Zelić

POZIV NA SURADNJU U KUŽIŠ?!-U

Dragi srednjoškolci i mladi, naši čitatelji, pozivamo vas da svojim pisanjem i kreativnošću obogatite nove brojeve KUŽIŠ?!-a. Neka to bude prilika da iskušate svoje novinarske talente pisanjem prigodnih tekstova o temama o kojima biste i sami voljeli čitati. Istražujte, čitajte i pišite nam. Rado ćemo objaviti vaše uratke bilo u obliku eseja, proze ili poezije, prikaza knjiga, kritike istih ili pak društvenih pojava. E-mail na koji nam možete pisati: kuzis07@gmail.com

KADA STE POSLJEDNJI PUT UČINILI NEKO DOBRO DJELO?

Budući da nam se bliži vrijeme Božića, blagdanska se euforija osjeća u zraku, miris šećernog praha nasutog na fritule ili kolute (u Subotici poznatije kao kürtőskalács) dopire sa štandova postavljenih po trgovima, a redovi se pune za šalicu kuhanog vina. No, uz blagodat koje vezujemo uz predstojeći blagdan, njegova veličina prije svega leži pod okriljem doma, obitelji i jedne višestoljetne tradicije – darivanja.

Od malih nogu smo križali dane na kalendaru misleći kako će tako vrijeme brže prolaziti, a naš dan što prije doći! A to božićno jutro... Što je to ispod bora? Darovi! Roditelji bi nas iznenadili darovima i našoj sreći ne bi bilo kraja.

Doba djetinjstva budi najljepša sjećanja, no studentski se dani ne mogu usporediti s njim. Možemo i sami primijetiti po sebi kako smo zreliji u odnosu na srednju školu, mišljenja nam se mijenjaju rapidno i postajemo svjesni onoga što su nam roditelji uporno govorili, bilo to na račun slojevitog oblačenja ili surove realnosti u kojoj živimo. No, to nije razlog da posustajemo ni u kom segmentu, dapače. Za takvu stvar ne morate reći »Od sutra ću« ili od »Nove godine«, uvijek je pravo vrijeme, možete početi i sad. Ali dobro, ako ste baš od onih koji vole krenuti od nekog datuma, nema problema, prva velika prilika vam je Božić! Jeste li razmišljali kad ste posljednji put učili dobro djelo? Iznenadili nekoga kao što su vas roditelji? Pomogli nekome? Vjerujem da jeste, ali treba ostati u tom duhu, jer ćete prije svega istinski usrećiti neku osobu, a potom ćete se osjećati ispunjeno, bit ćete ponosni na sebe i vaša će okolina to cijeniti.

teško žive i svaka bi im kuna dobrodošla. Nadalje, susrećete udruge koje se bave isključivo takvim slučajevima i prikupljaju donacije, potrepštine i hranu za nezbrinute. U pitanju su volunteerske zajednice gdje se, često mladi, ljudi uključuju u razne akcije i planiraju projekte sve u svrhu pronalaska rješenja za one kojima je pomoć najpotrebnija. Ako ste voljni i željni postati članom kakve slične udruge, ne samo što biste

Mnoštvo načina

Postoji mnoštvo načina kako pokazati ljubav prema svijetu oko sebe, makar bilo u pitanju slušanje sugovornika koji želi tvoj savjet, iznenaditi majku i oca zagrljajem zahvalnosti za sve što su ti pružili, ili donirati koji novčić za one kojima je potrebna skrb. Za početak, preispitajte svoj vokabular. Koliko često govorite »hvala«? A »izvinik«? Ponekad je pravi način truditi se biti, za početak, što kulturniji i više obraćati pozornost na riječi koje izgovaramo, jer možemo povrijediti ljude, a to nikako nije cilj. Cure vole maštati i sanjaju o romantici. Ako ste dečko i volite svoju djevojku, učinite i vi pravu stvar i ako već sami ne znate što ona voli, vrijeme je da saznate i ispitajte situaciju, barem preko njezinih prijateljica! Mi žene volimo iznenađenja, pogotovo od osoba koje nam znače. A kad to napravite i na licu vaše drage zaigra osmijeh, vidjet ćete kako se sve isplati uz malo dobre volje... I čaša vina nije na odmet.

Humanitarci i akcije

Sigurna sam kako dok surfate po internetu naletite na stranice o ljudima koji

učinili jedno veliko dobro djelo, nego biste si osigurali nezaboravno, poučno iskustvo koje i vama pomaže, kako kroz mijenjanje životne perspektive, tako i u budućnosti, upoznavanjem novih ljudi koji će možda biti vaše kolege jednog dana na poslu. Primjer za to su i moje kolege s Fakulteta političkih znanosti koje su pokrenule volunteersku udruhu »Volim« i u tijeku je prikupljanje sredstava za beskućnike Crvenog križa Zagreb. To je jedan od načina koji za početak govori o tome kako među mladima još postoje oni koji misle na druge oko osobe, imaju svijest o svom komforu i žele jednakost u društvu koju bi donekle postigli pomaganjem u okviru udruge. No, ne morate se nužno učlaniti! I jedna vaša donacija, bila u obliku par novčića ili hrane, od iznimnog je značaja ljudima koji ne žive ni u približno sličnim uvjetima kao što mi živimo. Upravo iz tog razloga, uključite se i vi u vašem mjestu u neku od budućih akcija i budite humani!

To su samo neke od metoda kojima se možete poslužiti i pridonijeti društvu. Upotrijebite maštu i uradite nešto što će se pamti po dobru. I uvijek budite zahvalni na svemu.

Donna Diana Prčić

SAKUPLJANJE SAMOLJEPLJIVIH SLIČICA

Hobi na izdahu?

Djeca današnjice sakupljaju online prijatelje i lajkove, a sakupljanje stvarnih predmeta, poput sličica, zahtjeva strpljenje i pažnju

Sakupljanje raznih predmeta nam je valjda ostalo urođeno još od onog vremena kada je čovjek hodao zemljom kao lovac-sakupljač. Prisjetimo se samo djetinjstva kada smo sakupljali salvete, kamenje, sličice, marke... Nije to bilo samo puko sakupljanje, razmjene su bile rađene na igralištima i u učionicama. Veličina i vrijednost kolekcije bila je bitan faktor. Kolekcionarstvo kao takvo očito je u čovjekovoj prirodi, samo se kod nekih ono može razviti u nešto mnogo više i postati skup hobby, a za neke će ipak ostati samo igra u kojoj nitko ne pobjeđuje. U ovom ću se članku osvrnuti na albume samoljepljivih sličica te na popularnost tog hobija nekada i sada, te koliko našu generaciju zanima kolekcionarstvo općenito.

Životinjsko carstvo

Jedan od najpoznatijih u Hrvatskoj vjerujem da je album »Životinjsko carstvo«. Nakon što sam na tražilicu ukucala »Album Životinjsko carstvo« izbacio mi se čitav niz rezultata, forumi, blogovi, neki

služe za razmjenu sličica, a neki su samo frustrirane izjave odraslih koji nikada nisu uspjeli popuniti cijeli album i dobiti Krašov paket slastica zauzvrat.

Godine 1956. u suradnji s nakladničkom kućom Stožer izlazi prvi album Životinjsko carstvo uz kojeg su odrasle generacije kupaca. Sličica se nalazi u omotu najtanje čokolade na svijetu (15 grama). Proizvedeno je više od 1,5 milijardi čokoladica. Album izlazi punih 56 godina. 250 sličica u albumu. 7.000 ispunjenih kompleta godišnje. 350 tisuća nagradnih paketa za ispunjene albume podijeljeno do danas. 95 milijuna sličica u ispunjenim albumima.

Povijest

Na svjetskoj sceni najzanimljiviji i najpopularniji izdavač ovakvih sličica je kompanija Panini. Benito i Giuseppe Panini vodili su distribucijski ured za novine u Modeni. Tijekom 1960. godine, kada su pronašli kolekciju sličica koje milanska kompanija nije uspjela prodati, braća su otkupila kolekciju i prodala ju u paketima

od po dvije sličice, paket je koštao 10 lira. Prodali su 3 milijuna paketa. Nakon ovog uspjeha s kolekcijom, Giuseppe osniva Panini kompaniju 1961. te pokreće proizvodnju i prodaju svojih sličica. Benito se kompaniji pridružio iste godine. Panini kompanija je samo u toj godini prodala 15 milijuna paketa sličica. Iduće godine prodano je 29 milijuna, a 1963. kompaniji se pridružuju braća Franco i Umberto Panini. Početkom ovog mjeseca preminuo je Umberto Panini.

Prvi album koji je izdala ova kompanija nazvan je »Calcatori«, što bi na hrvatskom značilo nogometaši. Neke od sličica koje su rijetke mogu i danas postići veoma visoku cijenu među kolekcionarima.

Panini kompanija je 1970. godine, nakon što je otkupila prava od izdavačke kuće Carcano, počela objavljivati ilustrirani vodič talijanskog nogometa. Iste godine kompanija je objavila prvi album Svjetskog nogometnog prvenstva, svjetskog kupa u Meksiku, a koristeći višejezične natpise proširili su prodaju izvan Italije. Još jedna novost za kompaniju bila je ta da su sličice napravili samoljepljivima. Panini kompanija 1986. otvara muzej sličica koji su darovali gradu Modeni 1992. godine, prije nego što je kompanija prodana Marvelu. Kompanija je u posljednjih 20 godina sklopila partnerstvo s kompanijama poput Coca-Cole i Tokazone, napravila Virtualni album sličica FIFA Svjetskog kupa. Također su surađivali s NBA-om, NFL-om, te su bili službeni proizvođači sličica za Olimpijske i Paraolimpijske igre u Londonu 2012. Osim sportskih događaja i ličnosti Panini kompanija ispratila je i Avengerse, The Simpsonse i Barbie.

Može li jedan takav hobi opstati i danas? Cijena je prihvatljiva, obuhvaća razne interese, ali opet, je li to nešto na što bi virtualna djeca izdvajala svoje vrijeme? Sve se odvija prebrzo, sve nam je pruženo na dlanu i dohvatljivo, današnje generacije nemaju vremena i strpljenja za hobi koji zna biti frustrirajući s obzirom na to da nikada ne znaš koju ćeš sličicu dobiti. Djeca današnjice sakupljaju online prijatelje i lajkove. Kolekcionarstvo stvarnih predmeta zahtijeva strpljenje i strastvenu ljubav prema predmetu kolekcije. Čar kolekcionarstva leži i u razmjeni i u vječitosti temi za rasprave s drugim sakupljačima.

Ivana Rudić

LITERA

Predstavljamo vam poeziju
Ivana Kovača iz Subotice, učenika
4. gimnazije »Svetozar Marković«.

ZGRADA VISINE ČOVJEKA

Ja sam veći od sebe.
Veći od svih javnih mnijenja i sudbina.
Veći sam od Pantagrijela i veći sam od Pandore,
Veći sam od kuće, od doma, od domovine,
Veći od dosadne, provincijalne Europe,
Veći od narcisoidne Amerike i hladnog Sjevernog pola,
Veći sam od planeta, od Sunca, od galaksije, od svijeta,
Veći sam od kozmosa, veći od crnih rupa i putovanja kroz vrijeme,
Veći sam od najvećeg većeg u veličini svih veličina,
Veći sam od mraka, veći sam od svjetlosti,
Veći od tame, veći od svetosti,
Veći sam od Boga, još veći od sotone,
Veći sam od tebe. Veći od slobode.

Ja sam manji od sebe.
Manji od svih vaših stavova i ustanaka.
Manji sam od Liliputanaca i manji sam od Palčice,
Manji sam od grada, kućnog praga, od kuhinje,
Manji sam od ostarjele, električne mikrovalne,
Manji od šuštavog radija i njegove bijele buke,
Manji sam od želuca, od hrane, od voća, od kruške,
Manji sam od trave, manji od zrna graška i teškog života mrava,
Manji sam od najmanjeg manjeg u veličini svih veličina,
Manji sam od krvi, manji sam od poljupca,
Manji od mržnje, manji od dobrote,
Manji sam od atoma, još manji od energije,
Manji sam od tebe. Manji od slobode.

Ukoliko pišete te želite da i vaši književni radovi (proza, poezija, esej...) budu objavljeni u rubrici »Litera«, možete ih poslati na naš e-mail: kuzis07@gmail.com.

FENIKSI

Zapalimo svemir pod našim nogama
Zaigramo igre vječnosti i zvijezda
Uхватimo nebo za ruku i povedimo ga u more
Zaronimo u dubinu Zemlje
Lutajmo po beskonačnoj veličini univerzuma
Ljubimo planete i prigrlimo mjesec
Pomilujmo asteroide i blještavo, ledeno kamenje
Lišimo se patrijarhalnog straha,
Otklonimo praskozorni nihilizam
I zapalimo travu nad našim glavama.

Zapalimo galaksije iza naših koraka
Predajmo se bijeloj nestvarnosti i uzbunama
Otkrijmo se životu i osjetilima
Zasvirajmo tišinu procvjetalog kozmosa
Skočimo u linije i spirale nedokučivosti
Dešifrirajmo pergament nevinosti
Zalijmo pustinje i kanjone i klisure i doline
Pročešljajmo duhove nimfi i muza
Uspnimo se na Olimp
Zapalimo pijesak što šušti nam po očima.

Zapalimo energiju u fosilima predaka
Mirujmo u buktinji besprijeke sreće
Hodajmo po rubovima ledenih vrhova
Uživajmo u šibanju tajfuna
Rukujmo se s nesrećom oluja
Prevrnimo ekvator u potrazi za istinom
Plivajmo po izgubljenim nadama crnila
Okončajmo netoleranciju i srdžbu
Povinuimo se sumatizmu i nirvani
Zapalimo povijest i zasajmo u žadu vremena.

REVOLUCIJA

Slušam sebe kako mljackavo trepcem
I razmišljam koliko ljudi ne može trepnuti
Jer nemaju oči.
Slušam sebe kako melodično plačem
I razmišljam koliko ljudi ne može plakati
Jer su im suze lava.
Slušam sebe kako mazohistično vrištim
I razmišljam koliko ljudi ne može govoriti
Jer nemaju usta.
Slušam sebe kako prazno siječem zrak rukama
I razmišljam koliko ljudi to ne može
Jer nemaju udove.
Slušam sebe kako jezivo drhtim
I razmišljam koliko ljudi ne može drhtjeti
Jer su već mrtvi od straha.
Slušam sebe kako me nema
I razmišljam koliko ljudi to ne može
Jer nikada nisu ni postojali.
Slušam sebe kako se sablasno ponovno rađam
I razmišljam koliko ljudi to može.

SASTAVAK ZA PRIMJER

Mladost

Čovjek se rodi, živi s roditeljima, završi školu, pronađe posao, pronađe srodnu dušu, napravi potomstvo i nauči ga svemu onome što smatra da treba znati. Na kraju ostari, razboli se ili doživi neku nesreću, ne daj Bože, ili jednostavno od starosti umre.

Ovo je realna slika života koja se vrti u krug od postanka čovječanstva do današnjice, a prognozira se i za ubuduće. O suštini i pojmu života možemo špekulirati u nedogled, ali je jedno sigurno – svaki čovjek instinktivno (urođeno) živi i radi na tome da preživi i ostavi potomstvo, kako bi produžio svoju vrstu. Surov svijet i ova zemlja nalažu nam razne mogućnosti snalaženja i opstanka. U svemu tome, treba znati da postoje putevi koji vode k cilju svakog našeg početka, dobri i loši, s pogreškama ili bez grešaka, trnoviti ili glatki. Svatko od nas ima svoj izbor. Važne izbore pravimo još dok smo u svijetu mladosti, ali to doba je najosjetljivije, jer ni sami ne znamo koji izbor je najbolji. Mladi ljudi nemaju iskustvo kao stariji da bi znali što im je činiti. Izgleda da život ne bi bio zanimljiv da nije toliko kompliciran. Ustvari, život je zapravo lijep, a to primjetimo tek onda kad shvatimo da nam se bliži kraj. Onda svaki čovjek izgovori rečenicu: »Eh, da sam sad mlad, a da imam ovu pamet što sad imam.« To je naravno nemoguće. Ljudi u mladosti

ne razmišljaju kao odrasle, svjesne osobe, već se upliću u niz gluposti i ludosti. Ulaškom u pubertet počinju brojni problemi, kako za djecu tako i za roditelje. Zna doći do problema u školi, dešavaju se nesretne ljubavi... Mladi ni sami nisu svjesni što im se događa, jer se oni i fizički mijenjaju: počinju spoznavati tijelo, rastu im malje, dječaci mijenjaju glas, naglo rastu, a u glavi se čini kako imaju stotinu misli i briga. Sve je to za njih novo, a problem je u tome što su roditelji zaboravili da su i oni preživjeli to razdoblje, te ne razumiju svoje dijete. Sve u svemu to je divno razdoblje života, kada mladi imaju pravo uživati punim plućima, zabavljati se i misliti kako jednog dana neće žaliti zbog svojih postupaka iz prošlosti. Kao što je rečeno i ranije, život nudi mnogo mogućnosti, a na ljudima je koji će put izabrati i na koji način će sebe izgraditi kao ličnost. Roditelji su najveća podrška svom djetetu, ali ponekad i krivci u pogreš-

nom odgoju. Osim roditelja na razvoj ličnosti utječu i okolina i društvo. Veoma je važno s kim se tko druži, što ne znači da treba biti izbirljiv u vezi prijatelja, ali treba biti na oprezu. Ne treba u sve vjerovati i isprobavati sve što je na izgled primamljivo. Nezreli momci i djevojke lako upadaju u nevolje, izlažu se raznoraznim porocima. Alkohol, duhan, droge i ostalo mogu prerasti u naviku i ostaviti neželjene posljedice u životu. Danas na razvoj djeteta utječe i multimedijalna tehnologija. Sve više mladog svijeta sjedi za kompjutorom umjesto se bavi nekim sportom.

Neke su stvari ipak neizbježne, ali svaka priča nosi svoju pouku. A pouka je da ljudi trebaju živjeti tako da ih starost ne zapita gdje im je bila mladost. Treba živjeti život ne osvrćući se za prošlošću i treba pružati dobrotu, kako bi se dobrote vratile.

**Tatjana Vojnić, 2. F, Gimnazija
»Svetozar Marković«, Subotica**

hdpu Hrvatsko društvo za pomoć učenicima
Bela Gabrić

Studenti

Učenici

Lorde

EX YU POP RIZNICA: POP MAŠINA – »KISELINA« (PGP RTB, 1972.)

Progresivni rock svjetskih razmjera

Po sviračkom umijeću, autorstvu i »hvatanju« glazbenog trenutka u tadašnjem globalnom kontekstu (što u ono vrijeme nije bila laka zadaća), Pop mašina važi za jedan od najzanimljivijih rock bendova iz povijesti jugoslavenske popularne glazbe.

Osnovana je u Beogradu 1972. godine. Objavili su dva koncertna te jedan studijski album prije raspada skupine 1978. Nakon toga, članovi osnivači okupljaju kratkovječni hard rock orijentirani band Rock mašina.

Skupinu su osnovali bas-gitarist i pjevač Robert Nemeček, pokojni Zoran Božinović (stariji brat Vidoja, gitarist Riblje čorbe) na gitari i vokalu, te Ratislav »Raša« Đelmaš za bubnjevima i gitarist i pjevač Sava Bojić. Bojić ubrzo napušta skupinu i osniva acid-rock band Tako, a odlazi i Đelmaš u legendarnu Yu grupu, kojega ubrzo smjenjuje bivši član i osnivač Silueta, bubnjar Mihajlo »Bata« Popović i skupina se ustanovljava kao trio.

Pop mašina je bila jedna od prvih skupina u bivšoj Jugoslaviji koja je s rhythm&bluesa prešla na tvrdi zvuk. Često su organizirali besplatne koncerte, a prvi takav, većih razmjera, bio je onaj kod Hajdučke česme 1972. godine.

Sljedeće godine snimaju sjajni debi album »Kiselina«, koji je djelomice konceptualan, a sadrži i elemente psihodelije i prog rocka, poput zvuka tada aktualnih svjetskih trija Jimi Hendrix Experience, Cream ili ponajviše Beck, Bogert & Appice. Bend je jednako dobar u isporučivanju žestokih rifova i ritmova, te s druge strane divnih akustičnih balada. »Kiselina« je imala mnoge goste, što je obogatilo ukupnu zvučnu sliku ploče: Slobu Markovića za klavijaturama, Mišu Aleksića u trima pjesmama za bas-gitarom, članove akustičarskog benda »S vremena na vreme«, Ljubu Ninkovića i Vojislava Đukića, Dragu Mlinarca i članove grupe »Dag« kao prateće vokale.

Nakon objavljivanja »Kiseline«, Pop mašina se posvećuje koncertnim nastupima, na kojima Božinović predstavlja svoja virtuozna i duga sola inspirirana Jeffom Beckom i Jimijem Hendrixom, svirajući gitaru gudalom, te iza leđa.

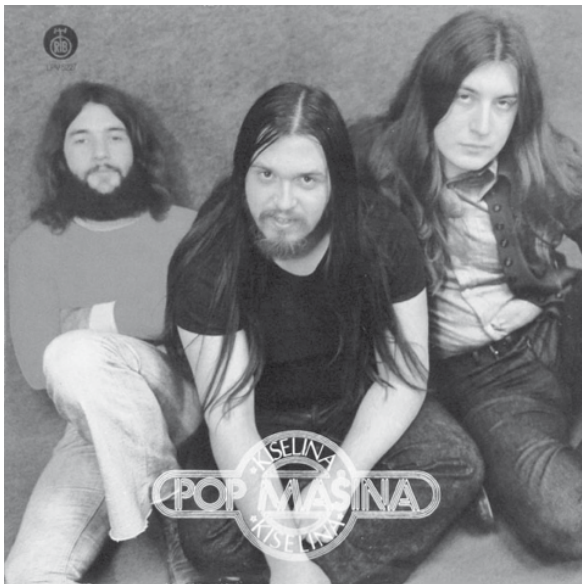
Početkom 1975. godine skupina u Ljubljani snima drugi album, naslovljen »Na izvoru svetlosti«, kojega produciraju Ivo Ulmek i Robert Nemeček.

Godinu dana kasnije postaju prvi ex-yu band koji izdaje koncertni album – »Put ka suncu«.

Krajem 1976. Nemeček odlazi u JNA, a zamjenjuje ga basist Dušan Petrović. Grupi se priključuju i gitarist Vidoja »Džindžer« Božinović i bubnjar Dušan Đukić.

Nakon povratka iz JNA Nemeček se seli u London, gdje radi u prodavaoni glazbenih instrumenata. Iz Londona je pisao i za glazbene magazine »RTV Revija« i »YU Video«.

Nova postava skupine sve više naginje jazz rocku. Skupina

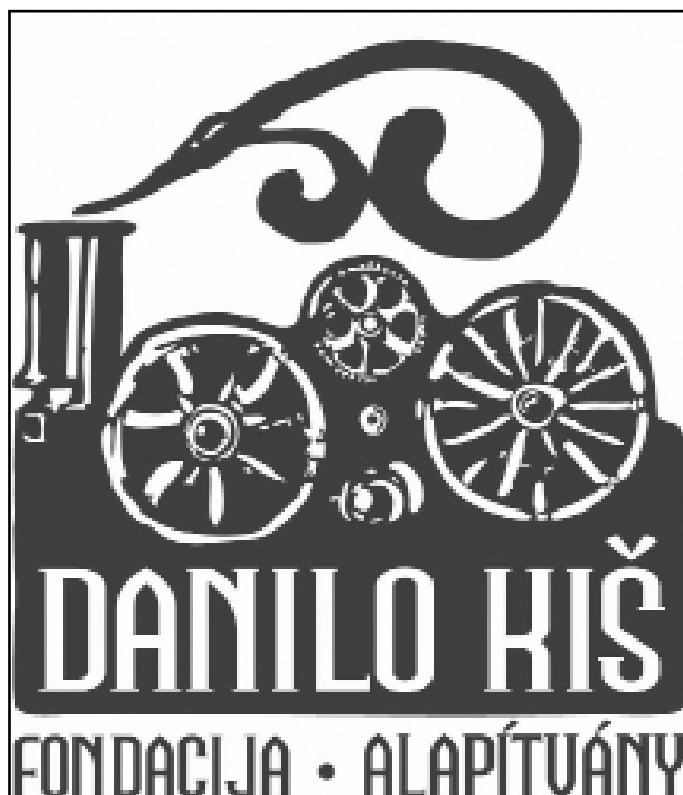
objavljuje jedan singl, a potom Petrović napušta grupu i odlazi u Generaciju 5, a smjenjuje ga Miroslav Cvetković.

Premda najavljuju novi album, grupa se 1978. razilazi.

Inače, album »Kiselina« je nadživio svoje vrijeme, o čemu svjedoči nekoliko reizdanja: 1994. u Srbiji, 2000. u Poljskoj, a 2005. godine u Austriji. Veoma zanimljiv je podatak kako je pod revizorskom palicom Roberta Nemečka, remasterizirani i u prvobitno zamišljenom redoslijedu, te uz originalno idejno rješenje omota Jugoslava Vlahovića (koji je tadašnji izdavač albuma PGP RTB odbacio kao previše psihodeličan) 2007. godine objavljen album pod nazivom

»Originalna kiselina: 35 godina kasnije«. Bio je to pokušaj da se uradi nova verzija albuma, da se, kako je kazao Nemeček, pokaže »koliko je Kiselina mogla biti bolja ploča da smo je uradili kako smo htjeli«. Album je objavila diskografska kuća MCF Records u okviru edicije »Retrorok«. Isti diskograf objavio je i izdanje »Pop mašina – Antologija (1972.-1976.)« koje, kako se navodi, treba predstavljati kronološki presjek svega što je ostalo iza Pop mašine.

Robert Tilly

SUPERMAN

ANDRIJA DUGONIĆ (1740.-1818.)

Intelektualac, rektor, pedagog, duhovnik

Andrija Dugonić (Segedin, 17. listopada 1740. – Segedin, 25. srpnja 1818.), na mađarskom jeziku poznat kao Dugonics András, bio je segedinski sveučilišni profesor, matematičar i romanopisac. Školovao se kod redovnika pijarista, kojima se pridružio nakon obrazovanja. Za svećenika se zaređio 1765. Djelovao je u nekoliko gradova, među ostalim u Segedinu, Vácu, Trnavi i Budimu.

Svoj doprinos mađarskom jeziku iskazao je u području matematike, u svojim četirima knjigama iz ovog područja smislio je izraze na mađarskom jeziku za matematičke pojmove, koji su zaživjeli i održali se u znanstvenom mađarskom jeziku: za kocku, krug, kut, jednakžbu...

U svojim se djelima pokraj matematike bavio književnošću, napisao je roman *Etelka* 1788., nadalje roman *Jólánka* iz dva dijela, što je završio 1804. godine, da bi zatim objavio knjigu mađarskih poslovice 1820.

Po njemu je nazvan jedan trg u središtu Segedina, te Hrvatsko-mađarska kulturna udruga »Andrija Dugonić«.

Andrija je bio sin segedinskog gradskog kapetana Andrije i Katalin Imre, koji su ga brižno i detaljno obrazovali. Bio je toliko napredan da su ga uočili pijaristi, kojima se pridružuje iz inata prema roditeljima nakon završene škole. Naučava vjeronauk i filozofiju. Nakon što je zaređen odlazi u Sedmegradsku (Transilvanija, Erdelj) koja snažno utječe na razvitak njegove duhovnosti. Razvija interes za povijest te pjesništvo. Kada se 1773. u Mađarskoj ukidaju isusovci, postaje nastavnik matematike, a nakon nekoliko godina seli se u Budim. Tamo 1788. postaje sveučilišnim rektorom. Godine 1808. zbog zdravstvenog stanja odlazi u mirovinu, vraća se u Segedin gdje ga njeguje rodbina idućih 10 godina.

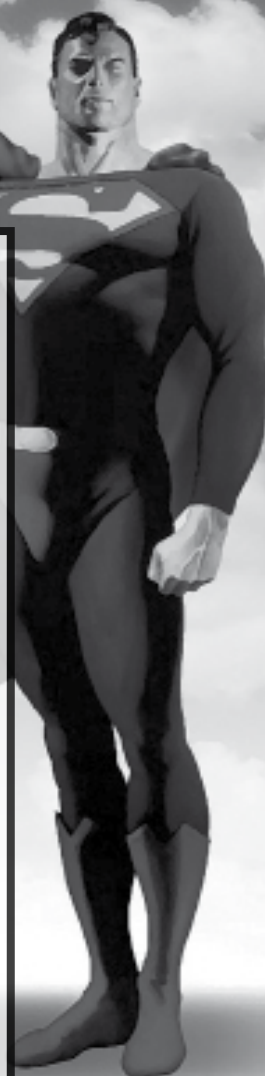
Njegov roman *Etelka* specifičan je spoj romana i povijesne priče, s puno fusnota. Popularnost duguje upravo svojim književnim djelima. No, mnogo je studiozniji s matematičkim djelima. Posebnu pozornost obraća algebri i geometriji. 34 godine je predavao matematiku na Filozofskom fakultetu. Objavio je preko 20 knjiga. Stoga ne čudi da je uživao veliki ugled.

Svećenička braća u njegovu čast 1847. godine mramorom označavaju njegove zemne kremirane ostatke. Godine 1830. njegov se portret postavlja u Veliku vijećnicu segedinske Gradske kuće. Kip u Segedinu mu podižu 1876. godine. Društvo »Andrija Dugonić« utemeljuje se studenoga 1892. godine. Član te udruge bio je i nobelovac Albert Szent-Györgyi, znanstvenik koji je pronašao C vitamin.

Ime Andrije Dugonića nosi pijaristička gimnazija, te pokraj Segedina i više ulica te trgova nosi njegovo ime u Pečuhu, Budimpešti i Kiškunhalašu.

Andriju je ponajbolje opisao velečasni Incze Karácsony Chrytostom sljedećim riječima: »Bio je visok, popunjen čovjek pravog držanja. Kao poseban ukras njegova lijepog i milog lika bila je prekrasna kovrčava kosa. Njegove su riječi bile slatke, ali istodobno i muški snažne, korak mu je bio brz, a pokreti lagani, što je ukazivalo na plemenite namjere. Nikada nije naginjao ulagivanju niti laskanju. Izbjegavao je mnogo priče, volio je pametno se zabavljati.«

Nikola Perušić

Što trebaš isprobati prije izbora karijere?

Za većinu tinejdžera izbor karijere često se čini kao neki daleki vrh planine na koju se još nisu ni počeli penjati. Međutim, vrijeme doista leti i nećeš se ni okrenuti, a izbor karijere već će stajati pred tobom. Iz tog je razloga za vrijeme osnovne i srednje škole dobro isprobati nekoliko stvari, kako bismo bolje i lakše shvatili što je to što nas najviše zanima, koji je to posao koji bi nam pričinjao zadovoljstvo i kojeg bismo voljeli obavljati baš cijeli životni vijek ili velik dio njega.

PRIJEDLOG NO. 1: VOLONTIRANJE

Prilika za volontiranje je mnogo, posebice u ovo, predblagdansko doba. Postoje razne udruge, skloništa za životinje, rad s beskućnicima, u religijskim ustanovama. Mnogo ljudi s radošću će prihvatiti ruku pomoći, a vama to iskustvo može pomoći u izboru karijere kasnije jer svako nas iskustvo, posebno kada se radi o onim težima i manje ugodnima, kasnije usmjerava u životu.

PRIJEDLOG NO. 2: VIKEND POSAO ILI POSAO ZA VRIJEME PRAZNIKA

Možda se u današnje doba, koje bismo mogli nazvati dobom besparice i nedostatka posla čini suludo da školarci pokušaju i uspiju naći posao, no ipak

ništa nije nemoguće. Džeparac se može zaraditi za najrazličitije usluge u bližem i širem susjedstvu, samo se ne treba bojati i pitati, što je još jedan način za razvijanje poduzetničkog duha. Osim toga, svima je manje-više na raspolaganju mreža svih mreža, a već se pokazalo da kreativnost može značiti i pronalazak posla.

PRIJEDLOG NO. 3: PRIŠTEKAVANJE STARCIMA

Tvrtka u kojoj roditelji ili samo jedan od njih radi, može biti pravo otkriće. Možda ti se trenutno, ovako gledano iz daljine, čini kao da starci obavljaju beskrajno dosadan posao u svom uredu ili vozeći se na terenu nudeći neki proizvod, nagovori ih da jedan dan ili barem nekoliko sati provedeš s njima. Iskustvo koje ćeš tako do-

biti bit će neprocjenjivo u smislu potrage za vlastitim poslanjem na planetu Zemlja.

PRIJEDLOG NO. 4: PRIHVAĆANJE ŠKOLSKIH ZADATAKA

Svaki nastavnik ili profesor sretan je ako netko od učenika prihvati dodatni posao iz njegovog predmeta, u obliku raznih projekata koje je potrebno razvijati i prezentirati. Možda misliš da nemaš smisla za tehničku kulturu, ali prihvati izazov ako je nastavnik ponudio tu mogućnost. Na kraju krajeva, to iskustvo neće te slomiti, dobit ćeš dobru ocjenu za trud, a sve će ti pomoći shvatiti nalaziš li se u određenom području ili ne. Tko zna, možda se i iznenadiš!

PRIJEDLOG NO. 5: RAZGOVORI, RAZGOVORI

Iskustva drugih ljudi najbolji su savjetnik. Stoga nemoj bježati od društva starijih osoba, koliko god se one činile nezanimljivima. Njihovo iskustvo nepresušno je vrelo informacija, stoga se raspituj o poslu ili poslovima s kojima su se bavili te svim njihovim dobrim i lošim iskustvima vezanim za određeno polje rada.

(www.teen385.com)

Volonteri

Pleonazam

Dodji odmah sada!

Požuri li vas netko ovim riječima, vjerujem da ćete pojuriti ne razmišljajući o jezičnoj pravilnosti. Jureći tako, možda ćete uzrok ovom gomilanju istoznačnica otkriti u nekom istinski velikom problemu koji je uzrokovao cijelu zbrku, a možda će razlozi tomu biti posve prozaični – jednostavna nebriga govornika za ispravnost onoga što kaže.

Naime, riječ *odmah* je prilog, a znači *smjesta*, *ovog časa*, *istog trenutka* i riječ *sada* je, također, prilog sa značenjem: *u ovo vrijeme*, *u ovaj čas*, *trenutak* – primijetit ćete da su značenja tih dviju riječi vrlo slična i da se jedna može zamije-

niti drugom, tako da možemo reći *Dodji sada!* i *Dodji odmah!* a da pri tomu značenje poruke ostane isto.

Takvo gomilanje istoznačnih riječi u govoru naziva se **pleonazmom** i u primjerima poput navedenog smatraju se jezičnom pogreškom.

»I biti slab, i nemoćan, /i sam bez igdje ikoga«

Kad Ujević u svojoj pjesmi napiše gore citirane stihove, ili kad Matoš u svojem sonetu »Skromnost« kaže: *Đurđić, skroman cvjetić, sitan, tih i fin / dršće, strepi i zebe kao da je zima...* prepoznamo pleonazam, no ne smatramo ga pogreškom (ne zato što ga je napisao Matoš, nego stoga što je pleonazam u ovakvim i sličnim primjerima stvoren od strane osviještenog govorećeg subjekta). Ovakav pleonazam, koji se naziva **stilistički pleonazam** (za razliku od, na početku, navedenog primjera **neosviještenog pleonazma**) funkcionalno obilježava iskaz, ekspresivan je i stilski je figura.

Neosviješteni pleonazam

Neki su primjeri neosviještenog pleonazma česti (posebice u jeziku birokracije i politike), a često je to nepotrebno ponavljanje jedne imenice drugom, udvajanje gramatičkih oznaka, stavljanje imeničke konstrukcije na mjestu glagolskih itd. Mnogi su primjeri pleonazma vrlo lako uočljivi: *mala kućica*, *zato stoga*; *vratiti se natrag* (glagol vratiti se već podrazumijeva »natrag«); *sići dolje* (sići nije ni moguće drugdje nego li »dolje«); *ja, osobno*, *mislim*; *u stanju depresije* (depresija već jest stanje)...

Neki se primjeri na prvi pogled ne čine pogreškom, no i oni to jesu, npr.: *vršiti potragu* (tragati), *vršiti popis* (popisivati), *provoditi kontrolu* (kontrolirati) i slično.

Stilistički pleonazam

Stilistički pleonazam ili pleonazam u užem smislu čest je u poeziji i tada pleonastičnost nije puko ponavljanje nego oblik nijansiranja. Na taj se način podcrtava subjektivnost lirskog Ja. Čest je i u usmenoj poeziji gdje se javlja uglavnom u elementarnom obliku: U boru je *slavuj tica*. / On premeće te *leševe mrtve*, dok je u modernoj poeziji manje eksplicitan te se njime nijansira izraz, ističe ključna misao itd.

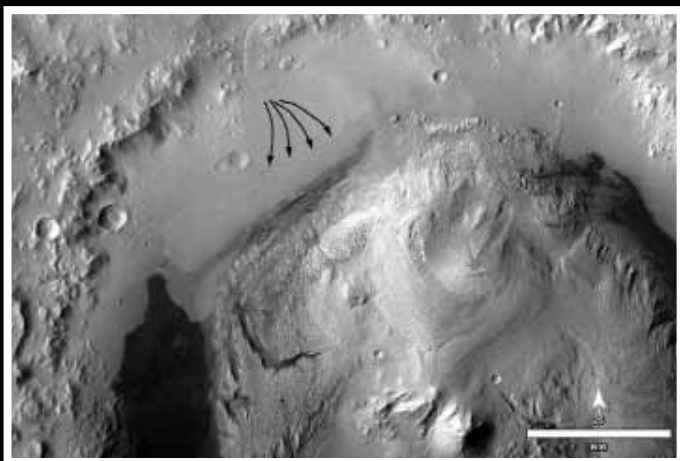

Kz.m.

Канцеларија за младе Града Суботице
Szabadka Város Ifjúsági Irodája
Ured za mlade Grada Subotice

Rover Curiosity otkrio drevno jezero na Marsu!

NASA-in Curiosity bilježi joj jedan uspjeh! Naime, rover je otkrio znakove drevnog slatkovodnog jezera za koje znanstvenici pretpostavljaju da bi moglo sadržavati mikroorganizme stare desetke milijuna godina, javlja Science. Nažalost, sofisticirani alati koje posjeduje nisu dostatni da bi Curiosity mogao tragati za fosiliziranim ostacima mikroba. Ipak, riječ je o još jednom

uspjehu NASA-ina rovera koji je nedugo nakon dolaska na Crveni planet otkrio tragove drevnog presušenog potoka čijom su analizom znanstvenici prvi puta spoznali da voda koja je nekada tekla Marsom nije bila isključivo kisela, već da je imala i neutralni pH, piše danas.net.hr.

Katalogizirano 44 milijuna zvijezda

Profesor Bryan Gaensler, direktor »Centre of Excellence for All-sky Astrophysics«, iz Odsjeka fizike na sveučilištu u Sydneyu, i dr. Greg Madsen sa sveučilišta u Cambridgeu, prihvatili su ovaj izniman izazov kombinirajući fotografske i digitalne podatke iz dviju najvećih astronomske promatranja svemira, provedenih u vremenskom razdoblju od 60 godina. Novi, precizni katalog objavljen je u časopisu The Astrophysical Journal Supplement Series, te on predstavlja jednu od najiscrpnijih i najtočnijih kompilacija zvijezda i galaksija ikad napravljenih, pokrivajući 35% neba, i koristeći podatke koji datiraju sve do 1949. Gaensler i Madsen počeli su pregledavati kolekciju 7.400 starih fotografskih ploča, koje je Američka mornarička zvezdarnica kombinirala u katalog koji sadrži više od milijardu zvijezda i galaksija. Astronomi su zatim prihvatili izazov da postupno detaljno odrede podudarnosti svih objekata u ovom katalogu s novijim mjerenjima. Koristeći vrlo stroge kriterije koji su jamčili apsolutnu podudarnost objekata Gaensler i Madsen proizveli su katalog od 44 milijuna zvijezda i galaksija koje

Nestašica sirovina za smartphone

Znanstvenici sa Sveučilišta Yale analizirali su 62 metala ili polimetala koji se upotrebljavaju u današnjim visokotehnološkim uređajima kao što su pametni telefoni. Za uzorak su namjerno odabrali oni metali koji su vrlo rijetki, te bi uskoro mogli nestati. Zatim su proveli ispitivanje ima li neki od uzoraka metala na testiranju

dobru zamjenu koja je pogodna za istu zadaću. Međutim, došlo se do zaključka da nijedan od 62 testirana metala nema odgovarajuću zamjenu. Među njima, čak 12 metala nema nikakvu poznatu zamjenu, radi se o: reniju, rodiju, lantanu, europiju, disproziju, tuliju, iterbiju, itriju, stronciju, taliju, manganu i magneziju. Nestašice važnih sirovina postaju sve veći problem za proizvođače uređaja. Rijetke sirovine su uglavnom skupe za ekstrakciju, a njihova obrada potencijalno štetna za okoliš. Iznosi se zaključak da će se znanstvenici u budućnosti prilikom unapređivanja proizvoda novim i boljim materijalima morati suočiti sa stalnom opasnošću nestašice ključnih sirovina.

su zasigurno bile promatrane dvaput – i u starim fotografijama i u novijim mjerenjima. Ovaj pothvat pruža dva nova napretka. Prvo, pruža nam mnogo točnija mjerenja sjajnosti svake individualne zvijezde, više nego što je to ikad bilo moguće. Drugo, uspoređivanjem dviju slika svake zvijezde, snimljenih u vremenskom razmaku od 60 godina, postaje mnogo lakše odrediti čiji se sjaj polako mijenja. Gaensler i Madsen otkrili su da oko 250.000 objekata u njihovom novom katalogu mijenja svoj sjaj u vrlo velikoj količini u odnosu na dužinu jednog ljudskog života. »Ono što je vrlo posebno u ovom katalogu je to što on oprezno kombinira povijesne podatke sa suvremenim mjerenjima. To je vrlo jedinstven način proučavanja objekata koji se postupno mijenjaju kroz godine, ili desetljeća«, kaže dr. Madsen. Istraživači su cijeli katalog objavili na internetu, u iščekivanju nove generacije teleskopa koji su dizajnirani kako bi tražili promjene u noćnom nebu.

»Ovaj katalog objavljen je baš u pravo vrijeme za sljedeću generaciju teleskopa. Koristeći naša mjerenja, astronomi koji pronađu nove zanimljive zvijezde na noćnom nebu mogu se u suštini vratiti u prošlost i vidjeti što je objekt kojeg promatraju radio prije 60 godina«, tvrdi profesor Gaensler.

Uređaj koji uz pomoć pčela otkriva rak

Baš kao i psi tragači, i pčele mogu prepoznati određene mirise sa zapanjujućom preciznošću. U prošlosti su ih znanstvenici koristili za otkrivanje mina i otrovnih patogena, a u novije vrijeme koriste ih čak i za dijagnosticiranje ranih faza određenih bolesti.

Na ovogodišnjem Tjednu dizajna u Eindhovenu portugalska dizajnerica Susana Soares predstavila je jednostavan uređaj koji, zahvaljujući zadivljujućem talentu pčela, otkriva širok spektar različitih bolesti, uključujući tuberkulozu, rak pluća i kože te dijabetes. Neobična kugla od stakla sastoji se od dviju komora. U velikoj komori nalazi se nekoliko treniranih pčela, a u manju komoru izdišete. Prije nego ih stave u veliku komoru, pčele su obučene da razviju Pavlovljeve refleks, koji povezuje biomarkere povezane s određenim bolestima s nagradom u obliku hrane. Samo što obuka pčela, za razliku od obuke četveronožnih ljubimaca, traje nekoliko minuta. Jednom kad su izložene specifičnom mirisu, pčele se hrane otopinom šećera i vode, a to je nagrada koju pamte tijekom cijelog života dugog šest tjedana. Kad osoba izdiše u manju komoru, pčele će uletjeti u nju ako u toj komori otkriju miris za koji su obučene da ga prepoznaju. Sustav definitivno nije jednostavan, ali može biti jeftina alternativa postojećim metodama za otkrivanje ranih faza bolesti koje zahtijevaju skupu medicinsku opremu, piše tehnoklik.net.hr.

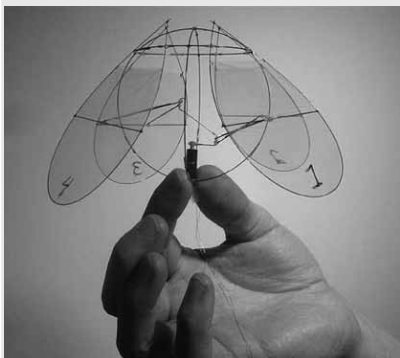
Leteći robot koji se kreće kao meduza

Dizajneri Leif Ristroph i Stephen Childress, koji su dio Courant Instituta Sveučilišta u New Yorku, predstavili su zapanjujuću kreaciju na sastanku APS-a (American Physical Society) u Pittsburghu.

Maleni robot teži samo 2 grama protežući se 8 centimetara u širinu, a poleti zamahujući krilima (20 puta u sekundi) koja su raspoređena oko »struka« robota te može lebdjeti i letjeti. Taj način leta ne treba nikakve kontrole ili feedback sustave da bi robot bio stabilan, a pokreti robota slični su onima kao i kod meduze.

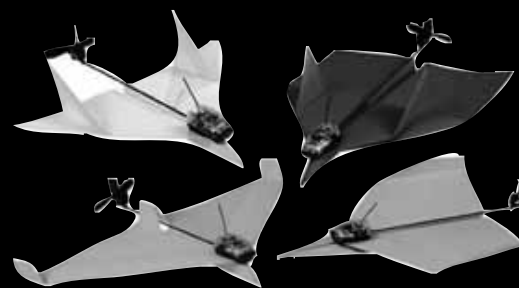
Robot još uvijek nije u potpunosti autonoman, priključen je na povodac jer nema vlastiti izvor napajanja. Veličina robota ovisi o tome koliko je motor velik i snažan, a cilj je proizvesti manje autonomne robote koji mogu uokolo letjeti i ugurati se u manje prostore.

Cilj ovog istraživačkog projekta je da se uređaj može koristiti u svrhu praćenja onečišćenja zraka i kontrole kvalitete zraka.

Zrakoplovi od papira postaju digitalni

PowerUp 3.0 projekt je predstavljen na Kickstarteru prije samo nekoliko dana, a već je prikupio deseterostruko više sredstava nego su njegovi autori tražili za početak proizvodnje. Radi se o jednostavnom elektroničkom uređaju koji pretvara vlastoručno izrađene zrakoplove od papira u prave letjelice pogonjene električnom energijom i kontrolirane putem pametnog telefona.

Svaki PowerUp sastoji se od tanke osovine od karbonskih vlakna koja se umetne u trup papirnatog zrakoplova. Na jednom kraju nalaze se litij-polimerna baterija i modul za bežičnu komunikaciju, smješteni u kućište otporno na udarce, koje se montira na nos letjelice. S druge se strane nalaze propeler i kormilo koji se kontroliraju putem pametnog telefona. Autori kažu kako je ovaj sustav moguće zakvačiti na bilo koji model papirnatog zrakoplova i kontrolirati njegov let uz pomoć priložene Android ili iOS aplikacije, piše bug.hr.

Najhladnije mjesto na Zemlji

Američki znanstvenici otkrili su kako je najhladnije mjesto na svijetu smješteno na 3.779 metara nadmorske visine na planini Dome Fuji na Antarktiku. Temperatura se na ovoj točki spušta ispod -91 stupnja Celzija. Pri toj se temperaturi ljudima smrzavaju oči, nos i pluća u samo nekoliko minuta. Naime, na temperaturi od -78,5 stupnjeva Celzija CO₂ iz plinovitog stanja postaje suhi led. Koristeći posebne satelite za mjerenje temperature otkrili su kako je na planini Dome Fuji za dva stupnja temperatura niža nego na ruskoj istraživačkoj stanici Vostok gdje je najniža izmjerena temperatura iznosila -89,2 stupnja Celzija. Sateliti mjere prosječnu temperaturu na kilometru četvornom, a ona ovisi o više parametara. Hladnoća doseže svoj maksimum tijekom vedrih i suhih vremenskih razdoblja, a ne, kako bi se na prvu pomislilo, sniježnih i olujnih razdoblja. Ipak, najhladnije naseljeno mjesto na Zemlji i dalje je selo Oymyakon u Rusiji, koje se nalazi na 750 metara nadmorske visine. U njemu najniža zabilježena temperatura zraka iznosi -71,2 stupnja. Prosječna temperatura zimi se kreće oko -50 stupnjeva, a lokalna škola se zatvara kad temperatura padne na -52 Celzijeva stupnja. Oymyakon, u kojem živi petstotinjak stanovnika, nalazi se na krajnjem istoku Rusije i do njega trebaju dva dana vožnje od Yakutska, glavnog grada regije Sakha.

MODNA SELEKCIJA

Groznica novogodišnje večeri

Ova se godina opasno približila svome kraju. Ne znam jesam li jedina tog mišljenja, ali kao da svaka godina kraće traje u odnosu na prethodnu. Kako god bilo, novogodišnja se noć bliži, a samim tim i jedan od najvećih problema svake djevojke: što odjenuti? Nekoliko faktora utječe na odabir novogodišnjeg outfita, primjerice: ambijent (nije svejedno hoćete li Novu godinu dočekati na nekom trgu ili u toplini svoga doma), stupanj formalnosti događaja, te osobni stil. Nije mi namjera govoriti vam što biste trebali odjenuti za doček Nove godine, ali vam mogu dati nekoliko savjeta prema kojima se možete orijentirati i složiti kombinaciju u kojoj ćete se osjećati najugodnije. Kako bih obuhvatila najveći broj ljudi, odjevne ću kombinacije podijeliti prema ambijentu i formalnosti događaja, kako sam prije navela.

TRG ILI NEKI DRUGI OTVORENI PROSTOR

Ukoliko se odlučite Novu godinu dočekati vani, obvezno se utoplate. Kuhano vino će pomoći da se ugrijete na kratko, ali će vam u ovom slučaju šal, kapa i rukavice biti najbolji saveznici. Dakle, ukoliko vam je bitno svojim stajlingom pridonijeti groznici novogodišnje večeri, naglasak dajte upravo aksesuarima. Šeširi su ove godine vrlo popularni, mogu se naći u gotovo svim buticima po vrlo pristupačnim

cijenama. Što se rukavica tiče, predlažem da budu kožne. Zara ove sezone nudi predivan asortiman kožnih rukavica. Moj izbor su rukavice iz dva materijala – s jedne strane su kožne, a s druge od tvida pepito dezena. Kompletom dojmu umnogome može pridonijeti ešarpa ili broš na kaputu. Nemojte previše vremena (i novca) trošiti na odabir obuće – važno je da je obuća udobna i topla, jer, ipak, čeka vas nekoliko sati stajanja na hladnoći.

KUĆNA VARIJANTA

Doček Nove godine u kućnoj varijanti nudi najveću kreativnost u odabiru outfita. Budući da se ne radi o »black tie« skupu, možete kombinirati elegantni i »casual« stil. Sve ovisi o vašem ukusu i stilu. Predlažem traperice, top, blejzer, te nakit koji će staviti točku na cijeli izgled. Ukoliko traperice ne držite prikladnim odjevnim komadom za novogodišnju noć, duboka suknja do koljena ili pak minica su, također, odličan izbor. Kućne varijante podrazumijevaju da ćete biti okruženi bliskim ljudima, te vam predlažem da manje vremena posvetite izboru garderobe, a više izboru glazbe i cuge.)

KLUB/BAR

Proslava novogodišnje noći u nekom klubu podrazumijeva velike pripreme kad

su cure u pitanju, uglavnom. Svaka čast curama koje za jedno poslijepodne obave sve ono za što se druge cure tjednima pripremaju. Ovom prilikom apeliram na sve djevojke: manje je više! Što mislim kad to kažem? Mislim sljedeće: šljokice, štras i cirkoni u umjerenim količinama; »make up« služi za isticanje dijelova lica koje smatrate svojim adutima – »make up« nije sinonim za potpunu transformaciju; visinu štikle birajte prema svojim mogućnostima hodanja u istima; ukoliko otkrijete jedan dio tijela, sve ostalo neka bude pokriveno (ovo nije pod »must«, ali bolje ne riskirati); cipele otvorenih prstiju ili pete se ne kombiniraju s čarapama boje kože – nikad. To bi bile neke od stvari koje vas molim, najljepše molim, da ne radite. Ostalo je na vama. Predlažem haljine u »charleston« stilu koje su se nosile dvadesetih godina prošlog stoljeća, posebice u Hollywoodu. Kada je »make up« u pitanju, možete eksperimentirati, ali gledajte da ne pretjerujete.

Nadam se da sam vam makar malo pomogla. Osobno, novogodišnjoj noći nikada nisam pridavala veliki značaj. Garderobi, ipak, svakodnevno posvećujem pažnju, te ću se toga držati i 31.12. Mala crna haljina, omiljene udobne crvene štikle i dobar komad nakita moja su kombinacija za »najluđu noć« u godini. Smijte se, zabavite se, zaželite želju i zagrlite voljenu osobu. Sretna vam Nova godina!

GLAZBENI INTERVJU: DJEČACI

Humorom protiv frustracija

Drito iz Splita dolaze nam Dječaci, trojac – Vojko Vrućina, Ivo Ivo i Zondo, dečki koji se bave hip-hopom. Iza sebe imaju dva albuma, gdje su s prvijencom »Drama« osvojili Zlatnu Kooglu za album godine, kao i Indexi 09, nagradu za hip-hop album godine. Drugi album, koji je izašao 2011. godine pod nazivom »Istina«, rasprodan je u rekordnom roku. Iako je posljednji album izašao prije dvije godine, Dječaci i dalje puno nastupaju puneći klubove. Njihov novi video za pjesmu »Zone ti si lud«, koji se trenutačno vrti na Youtubeu, vjerujemo da je uvertira za nešto novo. Dječake smo gledali nedavno u Novom Sadu, a tom smo prigodom uradili intervju s Vojkom.

KUŽIŠ?! Poslije Beograda na red je došao i Novi Sad, vaši dojmovi s koncerta?

Što se tiče publike u Novom Sadu ili općenito u Srbiji, mnogo je bolja nego u Hrvatskoj. Hrvatska je puna predrasuda i kompleksa. Okrenuti su Zapadu, a pate za Balkanom. Nama je u Srbiji uvijek ludilo i način na koji nas ljudi prihvaćaju nama je super. Što se tiče samog koncerta, prvi dio bio je totalna katastrofa, zvuk je bio očajan, toliko očajan da sam poželio razbiti mikrofona. Srećom, uspjeli smo riješiti problem. Publika u Novom Sadu je super, mada smo prije dva tjedna nastupali s »Kišom metaka«, moram priznati kako je atmosfera bila bolja, jer je i materijal svježiji. Publika je vadila i otvarala kišobrane. Bengalke su paljele. Publika je luđa bila prošli put, ali ovaj put smo mi bili bolji.

KUŽIŠ?! Zašto se toliko dugo čeka na novi album?

Kako to ide, svaki novi album sporije izlazi. Zašto? Nas trojica sada imamo sve veći ego, i to se kleše u jednom pravcu koji je jako negativan, jer se svađamo stalno. Album će više biti da frustrira masu. Što smo uspješniji, to nas više »pilaju« i tlače sa svih strana. Sada svi očekuju da napravimo album koji će biti bolji od prethodnog i to je velika presija na nas. Dolazimo u čudne situacije, nameću nam da više idemo u pravcu popa, a mi to i nismo.

KUŽIŠ?! Koliko vam znače nagrade i smatrate li da su one potvrda vaše vrijednosti?

Bili smo nominirani za Porina za hit godine s pjesmom »Lovri-nac«. Nagrada kao nagrada nama ne znači puno, jer je to kategorija na papiru. Međutim, organizatorima kao i producentima znači, jer što više nagrada dobijemo, možemo više naplatiti nastup.

Inače, sve pjesme pišemo sami. Svaka pjesma je neka frustracija s kojom se moramo suočiti, moraš biti iznad nje, humorom moraš vladati situacijom. Način na koji mi to uradimo očigledno se sviđa publici. Kroz zabavu ne želimo »popovati«, to je tako, samo jednostavno želimo reći nešto svoje, što se može prepoznati, da bude spontano.

KUŽIŠ?! Koliko je za jedan bend važno biti aktivan na društvenim mrežama?

Imamo dobro urađenu web stranicu. Naš je početak i vezan za internet, bili smo aktivni na forumima, međutim Facebook ga je pomalo i uništio. Velika zasluga svemu tome pripada Zoniju, liku koji je ambiciozan i on gura bend u svim smjerovima, on je više u tim interaktivnim temama. Zone je motor u Dječacima, momak koji je došao iz Zagreba u naš bend. Mi Splitsani smo malo sporiji, nekako nije preša, dok je Zone donio tu ufuranu energiju koja nas pokreće.

KUŽIŠ?! Kako gledate na srpsku hip-hop scenu i s kim biste voljeli surađivati?

Srpska je scena bolja od hrvatske već nekih deset godina. Bad copy je meni najjači bend na Balkanu, kao i Ajs Nigrutin. Od novih Đunta iz Beograda, Jus je izravan i sirov. Možda sa Strukom, super je, zabavan i komičan. Skontao sam kako u Srbiji ima puno onih koje je pop iskvario, da imaju jako puno pregleda na Youtubeu... Osim onog Stojana, što pjeva kuku lele tele, mislim da je njegova spika zezanje, vidi mu se na faci da se zeza.

Anita Klinac

Koncert godine u Novom Sadu

Četrnaesti novosadski Koncert godine bit će održan sutra (subota, 21. prosinca) u Velikoj dvorani Spensa. Legendarna manifestacija na kojoj su do sada nastupale sve najvažnije grupe s prostora sadašnje i bivše države počinje u 16 sati. Ove godine publici će se predstaviti sljedeći bendovi: Partibrejkers, Hladno pivo, Električni orgazam, Eyesburn, Bjesovi, Six Pack, Kanda Kodža i Nebojša, Obojeni program, Brkovi i Feud.

Ulaznice možete kupiti preko Gigstix prodajne mreže (www.gigstix.com) u svim Corner shopovima širom Srbije, prodavaonici Gigstix u Pariskom magazinu, knjižari Bulevar Books, caffeu Machiattro Mercator i naravno na blagajni Spensa u Novom Sadu.

Cijena ulaznica na dan koncerta iznositi će 1.300 dinara.

Natječaj »Tvoj biznis, tvoja priča«

British Council u Srbiji i Centar za omladinski rad pozivaju sve zainteresirane starije od 18 godina da se prijave

na natjecanje za najbolju poslovnu ideju. Ako ste poduzetni, kreativni i želite pokrenuti vlastiti posao, prijavite se na natječaj »Tvoj biznis, tvoja priča«. Sve što je potrebno uraditi je snimiti video od 90 sekundi, predstaviti svoju poslovnu ideju i možete osvojiti: priliku da sudjelujete u studijskom posjetu Velikoj Britaniji; obuku koja će vam pomoći da razvijete svoju ideju i unapredite prezenterske vještine; šansu da radite s mentorima iz korporativnog sektora, vrijedne novčane nagrade i iPad Air. Natječaj je otvoren do 25. siječnja 2014. godine. **Error! Hyperlink reference not valid.**

Novogodišnji tulum u Studiju M

Druga Happynovisad organizira novogodišnji tulum u Studiju M, lokaciji na samo dva minuta pješice od Miletića, na sekundu od Dunavskog parka, s pogledom na novogodišnji vatromet... Publiku očekuju dvije bine: live i elektronička bina, te 16 izvođača. Na live bini nastupaju: Zemlja Gruva, Lollobrigida, X-Coast, Flip, Rasheed, Yeah Left i Banda Panda, dok će ljubitelji elektroničke glazbe na drugoj bini imati prigodu slušati: Silicone Soul, Vladimira Ačića, Dj Leu Do-

bricic, Fakira - Noise Destruction, Doo, Klaus, Dee Face, Damira Zekirija i Otta von Diskoa.

Cijena ulaznice u pretprodaji je 990 dinara, a na ulazu će iznositi 1.490 dinara. Prodajna mjesta: GIGS TIX Pariski magazin, knjižara »Bulevar Books« i Cafe Machiattro. Online prodaja: www.gigstix.com.

Exit 2014. u Novom Sadu i Budvi

Glazbeni festival Exit sljedeće godine bit će održan od 10. do 17. srpnja, s tim što će prva četiri dana biti u Novom Sadu, a preostala tri u Crnoj Gori, priopćili su organizatori. Festival će na Petrovaradinskoj tvrđavi biti organiziran od 10. do 13. srpnja, a potom se seli na plažu Jaz u Budvi i Stari grad u Kotoru, gdje će trajati od 15. do 17. srpnja. Kako su priopćili organizatori, odlučeno je da se povodom 15. izdanja Exita

posjetitelji pošalju na »sedmodnevnu srpanjsku avanturu u dvije države«. »Exit 2014. bit će održan na dobro poznatom mestu, Petrovaradinskoj tvrđavi, da bi nakon toga provod bio nastavljen na jednoj od najljepših plaža na Jadranu. S centralnom binom na plaži Jaz i nizom događaja na Velikoj plaži, u Starom gradu u Budvi i u Kotoru, Exit dobiva i svoje morsko izdanje, Sea Dance Festival, prekriveno pijeskom i školjkama i sedam dana najbolje ljetne zabave«, naveli su organizatori. Prodaja ulaznica je već počela. U prodaji se trenutačno nalaze povlašteni kompleti ulaznica za Exit po cijeni od 5.990 dinara, s 50 posto popusta u odnosu na redovitu cijenu karata za festival. Kao novogodišnji poklon EXIT će svima koji se u prosincu odluče za kupnju kompleta po cijeni od 5.990 dinara darovati i ulaznice za trodnevni Sea Dance festival na plaži Jaz u Crnoj Gori. Cijena ulaznica za Exit festival bit će 11.990 dinara, a za Sea Dance festival 4.490 dinara.

preporuka

GLAZBA: M.I.A. — »Matangi«

»**M**atangi« je četvrti album engleske pjevačice sa Šri Lanke, M.I.A.-e. Većinu pjesama napisala je i skladala sama glazbenica, uz pomoć svega nekolicine suradnika. Naslov albuma je varijacija njenoga pravoga imena, a ujedno se odnosi na hindu božicu glazbe i učenja Matangi. Zvuk albuma je vrlo futurističan i vrlo karakterističan za M.I.A.-u, ona nikada nije pristajala na kompromise kada je u pitanju glazba i načini na koje ju treba stvarati. Ritmovi i basovi se kombiniraju jedan s drugim gotovo neprimjetno, tekstovi pjesama i cjelokupni njihov tijek odaju ugođaj kaotičnosti i nemira, dok je sve u isto vrijeme vrlo smireno i sinkronizirano. Na vrlo jedinstven način »Matangi« i uznemirava i smiruje. Izvanvremenskim šablonima ova ploča odvodi slušatelja u nepoznate dimenzije i tjera ga da ispituje sve ono što je do sada smatrao normalnim, relevantnim ili vrijednim. Potpuno iskočivši iz svog vremena i okvira sadašnjice, album je čak i iscrpljujući zbog svoje kompleksnosti, stoga oprez onima koji nisu spremni za bezuvjetno otvaranje uma glazbi. Od numera izdvajamo: »Bad Girls«, »Y.A.L.A.«, »Exodus« i »Warriors«.

I. Kovač

FILM: Blue Jasmine

Veliki sam fan Woodyja Allena, te sam s nestrpljenjem iščekivala premijeru njegova najnovijeg filma. Konačno, prikazivanje je počelo, te sam pohitala u kino. Glumačku postavu filma Blue Jasmine čine glumci s hollywoodske A liste: Kate Blanchett, Alec Baldwin, Peter Sarsgaard, Sally Hawkins, Bobby Cannavale, te Louis C.K. Radnja se vrti oko Jasmine French, žene iz njujorškog visokog društva koja preko noći ostaje bez ičega. Odlazi kod sestre u San Francisco, te se pokušava socijalizirati pod novim uvjetima. Prituđena je naći posao i uklopiti se u društvo nižeg srednjeg sloja. Woody Allen na sebi svojstven način svoje likove dovodi u razne bizarne životne situacije u kojima se oni snalaze kako znaju i umiju. Kate Blanchett je glavni lik – Jasmine French, mentalno rastrojene žene, odigrala fenomenalno. Kao i uvijek, Woody Allen posebnu pozornost poklanja odabiru glazbe za svoj film. Tako je bilo i ovaj put. Najveći dojam na mene je ostavila pjesma Trixie Smith - My Daddy Rocks Me. Film svakako preporučujem!

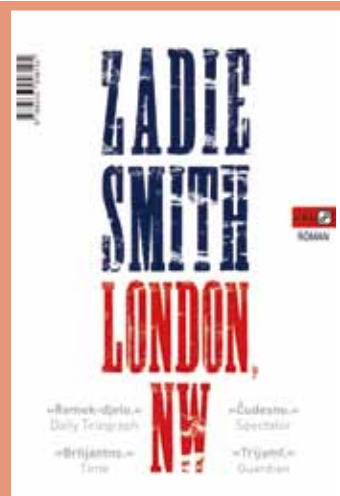
N. Balažević

KNJIGA: Zadie Smith — »London, NW«

Najnoviji roman nagrađivane britanske spisateljice Zadie Smith »London, NW«, prvi je nakon sedmogodišnje stanke. U pitanju je vrsta urbanog epa o sudbini ljudi jednoga grada. »NW« poštanska je oznaka za sjeverozapadni dio Londona, a ovaj tragikomični roman slijedi putove četvero njegovih stanovnika: Leah, Natalie, Felixa i Nathana – koji su otišli iz siromašnog, općinskog naselja svoga djetinjstva u nov život. Grad u kojem žive zamršeno je mjesto, lijepo i okrutno. Smith nas uvodi u njihove različite, a ipak povezane životne priče kroz tri cjeline romana. Leah želi zaustaviti vrijeme. Natalie želi ići naprijed, jer ako stane raspast će se. Felix živi sada, ali nema sreće. Pitanje – može li se ikad udaljiti ili pobjeći od prošlosti – progoni sva četiri lika. Ako želimo sami ispisati ono što jesmo, što je s našom prošlošću? Možemo li konstruirati svoj identitet bez korijena i svoje povijesti? Tužan, duhovit i suvremen roman koji diše kao i sam grad. Definitivno nešto što biste željeli pročitati jednog poslijepodneva dok je vani snježna oluja.

I. Rudić

Nikola Lučić, Berlinske impresije